

Thomas W. Lassen (red.): *Peder Hansens Resen: Atlas Danicus, Aalborg stift*. (Sæby Museum, 1982). 95 s. og 8 pl., ill.

Gennem tiderne har snart en, snart en anden hentet stof fra Resens store materialesamling uden at have gjort sig klart, hvor stor kildeværdien var, og først da dr. Ellen Jørgensen havde bestemt forholdet mellem de forskellige redaktioner, og udgivelsen af værket stykvis gav anledning til en undersøgelse af Resens egne kilder, er der blevet mulighed for at vurdere hans arbejde. Og dog er der meget tilbage, der endnu henligger i håndskrift. Nu har Thomas W. Lassen udgivet afsnittet om Aalborg stift i oversættelse ved Erik Bøgh, idet det velkendte manuskript i den Uldall'ske samling i Det kgl. Bibliotek er lagt til grund. I denne fremlæggelse har udgiveren fulgt det samme princip som de fleste andre med tilføjelse af, hvad Aarslevs manuskript yderligere kunne berette. Det er dog ikke givet, at denne fremgangsmåde er den rette, da Aarslevs håndskrift er det eneste, der er bevaret i original og derfor fortjener at danne grundlaget, til hvilket oplysningerne i Uldalls tekst kan slutte sig, og Aarslevs affattelse synes både mere velordnet og i en bedre sprogform. Det er måske også en mangel, at den latinske tekst ikke er gengivet jævnsides den danske oversættelse, da enhver overførelse til et andet sprog ikke kan undgå også at være en fortolkning; men økonomiske hensyn har vel dikteret denne udeladelse, der er måske få, som vil savne den, og udgiveren har i hvert undgået det utaknemmelige arbejde at rette de utallige fejl i latinen, som trods al omhu sniger sig ind i teksten. Mod enhver udgivelse af de enkelte dele af Resens Atlas vil der kunne rejses en saglig kritik, men kun den, der har forsøgt at udgive det

genstridige stof, har lært, hvor meget det er nødvendigt at give afkald på for at nå en ikke altfor kaotisk tekst. Udgiveren har forøget bogens værdi med prospekterne af stiftets byer og kort over landsdelen, der sammen med teksten giver et korrekt indtryk af fordele og mangler ved Resens arbejdsmåde og metode. Han var som alle bundet af sin tid. Det er de stedlige kilder, deriblandt Peder Dyrskjøt, der er de vigtigste, og al den litteratur, han snakkesaligt anfører, har nu ikke nogen betydning, men hans arbejde er dog et værk, der viser, hvor store projekter, den unge enevælde havde kraft til at sætte i gang, selv om den ikke nåede den fuldendelse, en publikation i trykken betyder.

Helge Søgaard

Festskrift til Johan Hvidtfeldt. På halvfjerdsårsdagen 12. december 1978. Red. Peter Kr. Iversen, Knud Prange, Sigurd Rambusch. (Udgivet af Arkivvæsenet, Dansk historisk Fællesforening, Historisk Samfund for Sønderjylland, Landbohistorisk Selskab). 519 s.

I den »Hilsen til Hvidtfeldt«, hvormed Roar Skovmand indleder dette digre værk, opregner han Johan Hvidtfeldts vide interesser inden for den etat og de institutioner og organisationer, hvori han kom til at lægge sit livs arbejde. Hvor vide interesserne var, afspejles udmærket i den bibliografi, som Karen Else og Aage Bonde afslutter bogen med. Lokalhistorie i talrige aspekter indtager her en central plads, også de lokalhistoriske organisationer; men der blev også plads, megen plads, for Sønderjylland, for købstæderne, for topografien, for arkivvæsenet og meget, meget mere. En stor del af de 31 bidrag ligger inden for de områder,

Hvidtfeldt beskæftigede sig med, også selv om et par stykker af dem går lidt længere tilbage i tiden, end hvor han har færdedes. Ved så småt at hugge en hæl og klippe en tå ses det, at der er ni sønderjyske emner spændende i tid fra stenalderen til midten af 1970'erne, syv med almindelig historie fra senmiddelalder til besættelsestid, syv med lokalhistorie i en ret bred vifte, fire har arkivemner, to handler om sprog og stednavne og endelig to om henholdsvis de lokalhistoriske arkiver og de lokalhistoriske foreninger, begge naturligvis med baggrund i Hvidtfeldts mangeårige formandskab for Dansk historisk Fællesforening. En præsentation af indholdet vil føre for vidt; men det er velkomponeret med saglig hensyntagen til det stof, der giver ny viden, og til den gode og spændende historie. Et festskrift er vel sjældent noget, man læser i ét stræk; man fanges af en titel eller af et emne, der falder ind under ens interesser. Her er tilbudet dog bredere, end det sædvanligvis ses, og netop derfor en smuk hyldest til Johan Hvidtfeldts indsats i den danske historikerverden.

Finn H. Lauridsen

Florence of Worcesters Krønike. Oversat og kommenteret af Erling Albrechtsen. (Odense Universitetsforlag, 1982). 241 s.

Den engelske munk Florentius i Worcester, der døde 1118, er kendt som forfatter af en krønike, »Chronicon ex chronicis«. Som den latinske titel siger, er det en kompilation af ældre krøniker og andre tekster – strengt taget ikke engang en selvstændig fremstilling, men en kraftig udbygning med engelsk stof af Marianus Scotus' noget ældre verdenskrønike. Florentius' værk er imidlertid en vigtig kilde til angelsak-

sernes og de første normannerkongers historie, dels fordi de ældre dele af hans tekst delvis bygger på nu tabte eller mangelfuldt overleverede kilder, dels fordi de senere dele af krøniken er uafhængige, samtidige eller næsten samtidige fremstillinger af de første halvtreds års normannervælde i England. Direkte og indirekte kaster den også lys over Danmarks historie i vikingetiden.

Det er derfor naturligt, at fhv. museumsinspektør Erling Albrechtsen nu har fulgt sine tidligere oversættelser af kildebeskrifter til vikingernes og normannerne historie op med – for første gang – at oversætte Florentius' krønike til dansk. Oversættelsen følger samme mønster som Erling Albrechtsens foregående arbejder, og den har de samme fortrin og de samme svagheder (sml. HISTORIE XIV, 2, 1982, s. 323-324). En meget kortfattet indledning giver de vigtigste oplysninger om Florentius' person og om krønikens tilblivelse, samt om ældre udgaver, men uden at forsøge nogen nærmere analyse af værket. Det nødvendige baggrundsstof for forståelsen af teksten findes i fodnoter til oversættelsen. Derved bliver kommentaren opsplittet og summarisk; bogen henvender sig til læsere med nogen forkundskaber om periodens historie.

Oversættelsen er velskrevet, sprogligt følger den traditionen fra kilde-skriftoversættelserne omkring århundredskiftet. Erling Albrechtsen er gennemgående sluppet godt fra at omsætte Florentius' langstrakte sætningsbygninger til læseligt dansk. Samtidig er oversættelsen dog præget af talrige store og små unøjagtigheder, som gør den uegnet til et mere indgående arbejde med teksten. Specielt er den problematisk på punkter, hvor krøniken indeholder middelalderlige specialudtryk eller er præget af teologisk sprogbrug. Således s. 175-176, hvor biskop